

Mulgi Väiketootjate Liit sai Regionaalmaasika auinna

Augustikuu lõpuotsan and pääminister Jüri Ratas Mulgi Väiketootjate Liidule kätte Regionaalmaasika auinna. Sii näitap, et kümne väikse Mulgimaa ettevõtte puult asutet liit om oma paariaastese tegutsemisaa sihen jõudan pallu ärä tetä ja paistap joba Mulgimaalt kaugembele kah.

Mulgi Väiketootjate Liidu juhatause liige Maarja Palu üteli, et liit ja kik liidu liikme om selle auinna üle väige uhke. "Tore, et meid om tähele pantu, sii om kigi mede väikeste ettevõtete ütine auind. Nüid täame, et teeme õiget asja. Miu täada ei ole enenemb üttegi Regionaalmaasikat Mulgimaale tullugi."

Oma kige suurembes kõrdaminekus piave liidu iistvedäje veebipoodi www.mulk.ee käimätõukamist sii keväde. "Poodi teime esmalt kümne ettevõttege, prilla om joba mõni äri oma kaubage manu kah tullu. Pakume päämiselt Mulgimaal tettü söögi-joogivärki, aga kah käsitüüd, Mulgimaa lavvamänge, Mulgimaa lippe ja muud säänest. Kaupa tulep järest manu," kõnel ütts poodi iistvedäjit Indrek Palu. "Esmalt läits sii poodivärk visalt, a ku teime mai lõpun ilmävõrgu laada ja kõnelime oma poodist ja kaubast laiembelt, sis järest

rohke mb inimesi om meid netist kätte löödän. Kige parembini liigup ää sõna iki suust suhu."

Tõine suur asi, mille üle väiketootja võive uhke olla, om puutese pantu Mulgi Värki riiuli, mille pääl om sis kik Mulgimaa kaup. "Ütitse riiuli pääl paistap mede kaup parembini silmä ja egäüits saap aru, et sii om Mulgi värk. Prilla om eri puutese üles säet viis riiulit, a neid tulep kik aig manu. Suur suuv om kah Nuia ja Abja Konsumise siande riiul saia, et nii mede oma rahvas ku külälise Mulgimaal tettü kauba kergeste kätte levväs ja saas sedäsi oma kandi ettevõtjit ja elu toete," sellät Indrek Palu.

"Mulgi Väiketootjate Liit oodap kah kik sii aig uusi liikmit manu. Võtke medege ühendust ja lööge aga kampa," kuts Maarja Palu ja üteli, et järgmine suuremb ütine sündmus om 17. oktoobrel Karksi-Nuia kultuurikeskuse peetäv Mulgi söögi vestival.

Sii aaste säeti Regionaalmaasika auinna pääle üles esieränis pallu kandidaate – kokku 34. Vällä anti viis Regionaalmaasika auinda. "Sii näitap äste, et meil om üle Eesti väige pallu akkajit ja tublisit inimesi, kes teeve kõvast tüüd, et elu oma kodukandin iki edesi lääs ja paremb oles," üteli riigialduse minister Jaak Aab.

Ilves Kristi, toimeteteje

Mulgi Väiketootjate Liidu iistvedäje Maarja ja Indrek Palu käisive Talnan Regionaalmaasika auinda vastu võtman. Pildi pääl om pääminister Jüri Ratas, Maarja Palu, Indrek Palu ja riigialduse minister Jaak Aab.

Pilt: Jürgen Randma

12.-17. OKTOOBRENI ÜLE MULGIMAA

12. oktoober – MULGIMAA LIPU PÄEV

- Mulgimaa lipu lehvive kigi asutuste ja kodude man.
- Pidulik Mulgimaa lipu tõmbamine Mulgi Majaka masti Mustla pääl kell 8.30
- Uvve Mulgi vanembe välläkuulutemine
- Mulgi Väiketootjate Liidu tääbepäev Tarvastu gümnaasiumin

13. oktoober – NOORDEPÄEV

- Koolinoorde mälumäng „Nupute vällä“ Abja gümnaasiumin
- Mulgi Väiketootjate Liidu tääbepäev Abja gümnaasiumin.

14. oktoober – AALUUPÄEV

- Vana aa päev Villändi muuseumi lugemissaalin kell 14
- Mulgi Väiketootjate Liidu tääbepäev Kitzbergi gümnaasiumin
- Mulgi mälumängu edimene jagu Alliste rahvamajan kell 19

15. oktoober – RAHVARÕOVAPÄEV

- Tiina Jürgeni loeng „Mulgi rahvarõova ja nende kandmine“ Eimtali muuseumin kell 13

16. oktoober – MULGI KEELE PÄEV

- Kõnsert „Mulgi kiil ja miil“ Tõrva kirik-kammersaalin kell 19.

 EESTI
RAHVAKULTUURI
KESKUS

17. OKTOOBER MULGI NÄDÄLI LÕPETEMINE KARKSI-NUIA KULTUURIKESKUSEN

Mulgi söögi vestival, akatus kell 11

- Päevä viave meisterkõkk Erlis Shönberg ja Indrek Palu.
- Suur laat, päev läbi ülesastmise, laadamängu, Mulgi Toiduti seminar, apukapsta ja mulgikapsta õpikammer jpm.

Mulgi raamatulaat, akatus kell 11

- Mulgi kirjavara müük ja välläpanek.

Mulgi lauluvõisteluse lõpukõnsert, akatus kell 15

- Uute laule edimene rahva ette tuumine, üles astuve Mulgimaa Noordeorkester, Lõõtsavägilase, Mulgi segakoor jpt.
- Päevä tegemisi saap vaadete kah läbi Ilmävõrgu www.mulk.ee

Nädäli sihen om vullklooripäevä lasteaidun.

Mulgi Kultuuri Instituut kutsup üles kõrraldeme teemakohasit välläpanekit, loengit, kõnserte, tükambrit aridusasutusten, raamatukoguden, noordekeskusten jm. Päeväpilte neist tegemistest oodetes üteli allkirjuge aadressi pääle mki@mulgimaa.ee.

Toeteve Mulgi vald, Viljandi vald ja Tõrva vald.

Rohkemb täadust www.mulgimaa.ee, mki@mulgimaa.ee, tel 5885 7355.

Mulke Selts pidäs Karksi kihelkonna-päevä ja valis uvve juhatusse

20. jaanikuu päeväl sai Mulke Seltsi rahvas Karksi kihelkonna Karksi mõisan kokku, et pidäde sää seltsi üldkuunolekut.

Kigepäält vaadeti Karksi kultuuriseltsi rahva tüütubadese. Pääle sedä eideti pilk lännu aaste pääle, kinnitedi aastearuanne, arutedi läbi uus põhikiri, valiti viies aastes kümneliikmeline juhatus ja arutedi seltsile olulisi teemasit.

Juhatusse valiti:

- Anne Järv Villändi kogukonnast;
- Kalle Laasme Pärnu kogukonnast;
- Malle Kurm-Oks Tartu kogukonnast, almanaki toimetete;
- Meeta Meltsas, Tartu kogukonna päälük;
- Ilme Varimaa, Pärnu kogukonna päälük;
- Leili Weidebaum, Villändi kogukonna päälük;
- Meelis Toom, Talna kogukonna päälük;
- Toomas Ömblus, Mulgi segakoori juhatusse liige;
- Ene Saar, Villändi kogukonna liige, Mulke Seltsi vanemb;

• Madli Saar, Mulgi segakoori päälük, koorivanemb.

Mulke Seltsi üits päämõte omgi, et kik neli kogukonda seos oma kandi mulke. Pääle kogukonde om seltsin kah Mulgi segakuur, mes seop inimesi lauluvi järgi. Koorin om noorembet rahvast kah, ülejään seltsi liikme om peris elätenu inimese. Seltsil oles rõõm, ku tules manu noorembit inimesi, kes oles mede sündmuse kõraldemise ja muude tegemiste man nõu ja jõuge abis. Uvi kõräl võta ühendust seltsi vanembe Saare Enege (Enesaar0404@gmail.com) või kogukonna päälükige.

Kige suuremb laanitu sündmus 2020. aastel olli August Kitzbergi 165. ja Juhan Simmi 135. sündümise aastepäevä pidämine laulukuure konsserdige Mustla pääl ja suure näitemänguge Simmi talun, a kik sii tulli koroonaviiruse peräst 2021. aaste pääle edesi lükate. Egätahes kik roovi akkave uvve aaste algusen jälle pihta.

Kuunolekul arutedi kah tammemõtsa vondi luumist, et

Ku Mulke Seltsi rahvas Karksi kanti käimä tulep, mindas iki mulke tammemõtsast kah läbi. Nüid om tammiku kõrnanoidmise jaos omaette arve kah tettu.
Pilt: Nikolajev Voldemar

mede riigimeeste ja kultuuriinimeste aus 2018. aastel Mulke Seltsi puult Karksi kihelkonda Leeli küllä istutet tammemõtsas oles iki kõrnan ja oitu. Tammemõtsa jaos om valla omaette arve **MTÜ Mulvide Selts EE061010220282968222**. Sinna saave kik ääsuuvligu inimese kanda toetust puude uuduses.

Mulke Seltsi rahvas olli väige tänuulik seltsi toetejele Helir-Valdor Seederile, kes toet seltsi tegemisi oma palgast ää summa-

ge, millest sai abi kogukonde toimetemistele.

Pääle arupidämist käis seltsi rahvas Mulgi Pruulikoan, kus Mulgimaa Väiketootjate Liit olli vällä pannu Mulgimaa ettevõtjide tettu söögikraami ja muud. Kaugembelt tulejil olli ää miil mekki Mulgimaal tettu süüki-juuki ja kullete Palu Indreku ja Vaiksaare Lauri juttu liidu tegemistest. Mulgi õlle mekmine olli üits tore asi.

Õiget mulgiputru ja kama

minti süümä Karksi-Nuia kohvikuse Heim.

Pääle lõunat võorust Kitzbergi muuseumi pere külälisi Kitzbergi majamuuseumin. Sääll olli tore trehväte kah Ilvese Kristit Tarvastu ja Paistu kihelkonna „Ämariguaa lugude“ raamatidege, mille valmissaamist seltsi rahvas tänuge vastu võtt ja palude lastelastele ostsive.

Enne kodutiile asumist vaadeti viil ütenukun üle tammemõtsa puukse, mis om akanu oolege kasume.

Nüid om Karksi-Nuiast 8 km Abja poole maantii pääl kah tammemõtsa näitav silt. Pääle puie om sääll kah istmiskoht, Mulgimaa aaluu tääbetahvel ja täädust Mulgimaa riigimeeste ja kultuuriinimeste kohta nimeliste puie man. Astu sia kah, ää lugeje, mulke tammemõtsast läbi!

Jõulukuul tulep vällä mulke 30. almanakk. Kik jutu Mulgimaa põnevist sündmused ja inimestest om oodet enne viiankuu akatust toimetetejele e-kirjage malle.kurm@emu.ee.

Saare Ene,

Mulke Seltsi vanemb

Keelepesä juhateve latse juurde manu

Joba viiel aastel om Mulgimaa erinevaten lasteaidun toimunu keelepesä. Pirlle ole mia küllän käinü viien lasteaian: Ritsu, Abja, Karksi-Nuia, Ala ja Paistu lasteaian. Tarvastu kandi lasteaidun teeve sedä oma õpeteje, ken om koolituse saanu Mulgi Kultuuri Instituudi õpetejeite õppepäevil.

Keelepesä mõte om tuvva mudilase mulgi keele ja kultuuri manu läbi mulgikiilse kõne ja mängu.

Keelepesäst om osa saanu egä aaste üle saa latse. Väegä tähtis om, et laits joba tilliksena saas osa oma kandi eriperästest keelest ja õpis tunne mulgi kultuuri.

Mede ülesanne om sedä edesi anda lasteperästelt ja uvitevelt. Keelepesän saave koolieeliku kullete mulgikiilset kõnet, laulda ja mängi. Kevädes om latse selges õpnu vähepelt viis mulgikiilset laulumängu ja saave aru ka mulgikiilsest kõnest. Latse tääve Mulgimaa kihelkunda

nimesit. Egäl keelepesä päeväl saave latse manu kah üte vana käsitüüoskuse, olgu sii sis lõnga kerimine, villa ja linatüü, pagla punumine, rätipupe tegemine, mulgi vanu kirju välläõmlemine võ midägi muud. Latse saave osa kah märdi- ja kadripäevä, jõulu ja kevädpuhä kommetest. Kikke, mes keelepesän õpit, saave latse näidate oma valla või lasteaia sündmused kah.

Egä aaste om latse kokku saanu ka Mulgimaa laste vul-

Pildi pääl om Karksi-Nuia lasteaia keelepesä rühm 2020. aaste talve. Taga keskel õpeteje Laande Alli.
Pilt: Jõesoo Kersti

klooripäeväl, mes om sii aaste raasike tõistmuudu. Latse saave kokku ilmavõrgun vilmi pääl. Sedä kikke saame tetä pallald lasteaidu ääl toel. Meil om abis

väga ää õpeteje ja lasteaidu juhi, ken esi piave kallis oma kodu-kandi kultuuriperändust.

Keelepesä rojektijuht

Laande Alli

Lavvamäng „Sõõr ümmer Mulgimaa“ kutsup lustilisele uvireisile

Valmis om saanu mulgikiilne kigepere lavvamäng „Sõõr ümmer Mulgimaa“, mes viip mängja lustilisele uvireisile ümmer Mulgimaa. Mängulavvas om Mulgimaa kaart ja mängja saap üte mänguge läbi kävvä kik viis Mulgimaa kihelkonda.

Tegemist om vana ää lavvamänguge, kos egäl mängjal om edesi liikmises oma värvi nupp ja liiku saap just nõnda pallu samme, ku taringu pääl täppe viskat. Akatus om Mõisaküläst ja võidumiis om sii, kes kige edimelt Mulgimaa päälinna Apja jõvvp. A enne tulep läbi kävvä 100 sam-

mu ja mitmel puul om tii pääl takistus või saap oopis mitu sammu kõrrage edesi karate. Näituses saap paadige kähku üle Öisu järve või autuge Soe päält Kärstnese. Tagasi tulep astu sis, ku mõni väärt kotus, näituses Mulgi muuseum, vaatemed jäi. Vahele jääp mängukõrd sis, ku om vaja poodin kävvä, Kullalt kulda otsi või Suistle tuulevesken tuult uuta. Edesi- ja tagasi liikmise kotusse om märgit eri värvege: punatse täpi päält saap edesi liiku, sinitse päält tagasi ja rohilese pääle tulep uutma jäi. Ülejään täpi om kõlllatse.

Egäle mulgile piav mängulavva pääl küllält ärätundmist

oleme ja tõistele põnevet avastemist. Näituses om sääll olemen Murri äärbän, Kärstne lövi, Olstre magasiait, Mulgi Majakas, Ummuli mõisamaja, Anu Raud oma lammastege ja pallu muud.

Kes taht neist kotustest rohkemb täädä, sis neile om mängulavva alumise külle pääl

raasike rohkemb täädust pallude Mulgimaa kante ja ehituste kohta. Karbi põhja all om lühike täädus Mulgimaast ja Mulgi nime saamise luust.

Mäng esi ja seletuse kotuste kohta om küll mulgikiilse, aga karbin om mänguõpetus kah eesti, vene ja inglise keelen, nõnda et keelemure peräst ei pia kellekil Mulgimaa avastemede jäämä ja julgelt võip mängu egäleutele kingituses kah viia.

Lavvamängu „Sõõr ümmer Mulgimaa“ and vällä Mulgi Kultuuri Instituut, pildi joonist Üllo Rosenberg, teksti tei Kristi Ilves, kujunduse Triinu Sarv. Mängu valmissaamise man olli toes

Eesti Rahvakultuuri Keskus.

Mulgi Kultuuri Instituut kink uvve lavvamängu kooliaaste akatuse puhul kigi Mulgimaa kuule edimestele lassel.

Mängu saap osta Loodist Mulgi Savikoast, Tarvastu raamatukogust, Karksi-Nuia lilliputest, kaubamajast, Konsumist, Mõisaküla Konsumist, Abja Konsumist ja raamatupoodist, Tõrva turismitääbepunktist ja raamatupoodist ja veebipoodist www.mulke.ee. Kes taht mängu kõrrage rohkemb telli või täädust küside, kirjutegu mki@mulgimaa.ee või kõlistegu 5885 7355.

Kristi Ilves,
toimetei

Vikerraadiu mulgi uudise 15

Mulgi uudise es sünni tühja koha pääle

Kui me 15 aastet tagasi mulgi uudistege alustime, olli mulkel juba uug sihen: Kalle Gaston kõrrald mulgi konverensse ja and vällä põnevit raamatit, Alli Laande mülläs Lilli külä ja koolige, Toomas Hendrik Ilves askeld Ärmä talun ja kõnel suure Mulgi valla mõttest, Mulke Seltsi liikme ollive 15 aastet nooreme ja väega ettevõtligu.

Nõnda läits, et mia ku Võrumaale ärä karanu mulk tahtse kah midägi Mulgimaa jaos tetä. Sõitse sis mulgi kultuuri pessä Lilli külän ja istseme Alli Laandege aruteme, et mes tegemine sii olla võis, mille jaos sai parasjagu Lõune-Eesti keele ja kultuuri programmist toetust kah küside.

Kui uudiste laan olli paigan, tulli vällä nupute, et kost löüda uudiste ettelugeje, sest miä ja Alli oleme mõlembe küll suurest pääst mulgi kiilt õpnu, aga tahas ju, et uudisten oles „õige“ mulgi kiil. Jutumärgi om siin selleperäst, et nagu kik põlitse keele, om mulgi kiil kah egän külän, esigi egän talun ollu raasike esimuudu.

Mulle karas pähä, et mõni aaste tagasi näi ma mulgi kultuuri uurmise rühmän ütte küländ kindle äälege nuurt inimest, kes miu üllätuses üteli, et mõist mulgi kiilt. Ma esi olli selles aas kuulnu pallald ütsikit vanembit inimesi mulgi keelen kõnelemen. Aga Kristi Ilves – temä sii tütärlaits om – olli kohe peri, ja ta om siamaani sisse lugenu KIK Vikerraadiu Mulgi uudise. Mõni aaste ildamb sai ma uudiste tegemise terveniste Kristile üle anda, ja ku sinna manu tullive viil mulgikiilside raamatide ja aalehe tegemine, murderingi ja muu toimetuse, sai ta eesti keele õpeteje ammati maha panna ja ülepää mulgi värgi pääle jää. Miust om raadiuse jäänu pallalt tillike kõll „Uvembet Mulgimaalt!“, aga ku vana uudise ja kasseti üles otsi, pias säält löüdme Herta Laipaiga, Lembit Eelmäe, Nikolai Baturini juttu ...

Algusen käis mulgi uudiste tegemine nõnda, et mia otse oma Võrumaa kodun internetist ja tutvide kaudu Mulgimaa uudisit, pääle selle olli vaja löüda inimese, kes neist asjest mulgi keelen kõnelde mõistave. Kirjuti uudise valmis ja mõni päe enne saadet sõitse Mulgimaale, et midägi linti võtta ja vabatahtligu keeletoimendeje Erna-Elise Neimanni

Ku edimestel aastidel oid mulgi uudiste mikrovoni Airi Hallik-Konnula (kura kätt), sis nüid tiip sedä Kristi Ilves. Pilt: Küllike Pihlap

manu keelenõu küsime minna. Nii keeleparanduse temä Männimäe korterin võtive vahel mitu tunni ja nõnda tulli paar kõrda ette, et ma jõudse Antsla lasteaida oma poige järgi sis, ku lasteaid joba lukku olli pant. Önnes kasvateje sellest suurt nummert es tii, ku neil raasike kavvemb lasteje jalute tulli.

Uudistestuudiust sünniteme

Vikerraadiu Tartu stuudiuse lätsime juba Kristige kateksi, üits tulli Võrumaalt, tõine Suistle kandist. Miul olli näpun diktovoni kasset ja märkme, kost ja ku pikalt intervjuujupi tuleve. Uudise olli ma kah vällä printnu, sest Kristil kodun viil netti egä printerit es ole. Esi me salvestusaiga valide es saa – mede abimehel Toomas Keltil olli raadiun muid asjate-misi kah. Vähembeld kõrra sai ta Kristi latse kussutemise kah oma lisaülesandes, sest ku miu latse ollive juba lasteaiand, sis Kristil olli edimene poig just sündinu ja tõine pudenemine olli tal kate uudistesate vahepääl. Nõnda tilliksit latsi es saa ju kunnigile jättä!

Täämbedses om Kristi üte kõrrage Mulgi uudiste saatejuht, toimendei ja kokkulõikai. Ja sedä kikke saa ta tetä oma Võrtsjärve-viirsens tareksen. Irmus ää miil om, et me mõlembe saame eläde oma unistuste elu – remondime oma talu-uunit, kasvateme kodun juurikit, lambit ja latsi, miä

käi riigitüü kõrvast pallu mõtsan, öiende Urvaste Küläde Seltsi asjeje ja tillembide ettevõtmistest nagu näites mesilinde vahast toridküindlde tegemine või „Turbavaba aianduse“ rupp feisbukin. Kristist om kahtlemede saanu üits prilidatse aa tähtsämbit mulgi kultuuri vedäjit ja oidjit.

Mes prilla Mulgimaal ääd om?

Mulle miildip, et Mulgimaa valajuhi om akkamist täis, et põlitse kultuuri ettevõtmisi pundin kõrralde ja raha otsi. Suurembet riigi tuge tahas näta kigi kultuurikante man, sii ei ole pallald valdu, vaid terve Eesti kultuuri uviden. Raasike kahju om, et Mulgimaa-põhitsest Mulgi vallast ei ole viil asja saanu. Mulgi vald om olemen, aga suuremben vallan oles lihtsamb suuri Mulgimaa asju tetä. Ma väega looda, et Soolemäe talu luumine seisma ei jää. Pääasi, et sellen talun akates peris asju tegeme, mitte pallald näitame, kudas Mulgimaa talun kunagi eläti. Vägevit talusit om Mulgimaal nüidki omajagu – miule tuleve edimelt miilde Pajumäe mahetalu, mida vast täap terve Eesti, Torupillitalu oma lennukide, lauljide ja pillimeistridege ning Lilli luudusmaja, mes om üte talupere kodutalu, aga saman kah põnevide luuduskoolituste ja mulgi keele õpmise kotus.

Väega tore uudis olli miu jaos mulgikiilside laule konkurss. Ku ma mõtle ende vanade lindistuste pääle, sis kige rohkemb om miilde jäänu just nii ütsiku laulu, mes üles võet sai. Mulgi murderinge võis olla ka vällänpuul Mulgimaad – kasvõi Tartun ja Talnan, kos lövvap kindlaste nii mulgi keele kõnelejit ku õppi tahtjit.

Airi Hallik-Konnula, Mulgi uudiste ürgäje

Pengi pääl puukuju kõrvan ist ja mäng vlööti Tõnu Vorms.

Mulgimaa kirjamihe Henrik Visnapuu mälestuses panti penk

Täädä-tuntu eesti kirjamihe ja luuleteje Henrik Visnapuu sündümisest sai selle aaste akatusen müüdä 130 aastet. Visnapuu nimi ja kirjatüü, esieränis kümme kirja Ingile, om palludele tut-tave, a sedä et luuleteje juure om Mulgimaal, tääve vähätse.

Visnapuu sündüsi Elme kihelkunnan Leebiku vallan Maardina talun 2. jaanuaril 1890. Ta es elä säält kavva, vanembe lätsive varsti Pikasilda ja säält edesi Tartumaale eläme. Aga Mulgimaa jõudse jutte ja esä-emä lugudege tulevese luuleteje süämese ja nõnna, Mulgimaast sai Visnapuu jaos muinasmaa ja sellest om ta iluste kirjutanu oma mälestusteraamatun „Päike ja jõgi“.

Ta olli kah 1917. aastel luudu elujulge kirjandusrühmituse Siuru liige. Esmald tulegi Visnapuuge miilde krüsanteem, mes kigil siurulastel rinnaedist ehtse. Aga sii es ole mitte edimene ega tõine öis Visnapuu kuvverevääri pääl. Kui vaadete temä nooreme põlve pilte, sis paistap säält oopiski nartsiss. Ja mitte mõni arilik, vaid *Narcissus poeticus* ek rahvakeeli pueedinartsiss. Nartsiss om nooreld suremise, magamise ja uvveste sündümise märk.

9. augustil mälestedi ja tuletedi Henrik Visnapuud miilde Tõrva vallan. Mälestusõdak olli Tõrva luudusariduse ja kultuuri päeve „Las jää üitski mõts“

lõpusündmus ja selle kõrrald Kõverik Ilmar. Kigepäält käiti Visnapuu mälestuskivi man Leebikun, peräst tetti Tõrva-Elme rattatii veeren valla Henrik Visnapuu nimeline penk. Ödak läits edesi Tõrva kirik-kammersaalin, kus astsive üles kirjamiis Jürgen Rooste ja muusikamihe Kalev Vapper ja Tõnu Vorms.

Nuurusen käis Visnapuu Eesti Rahvas Muuseumi jaos asju ja lugusit korjama ja trehväs ka tagasi Elme kanti. Just selle mälestuses säeti mede kanti suure au ja süäme sehen oidnu mihele Tõrva ja Elme piiri pääle penk, mille pääl istup tillike Visnapuu puukuju, krüsanteem rinnan. Toda tiid pidi nuur Henrik ammutsel aal Elmede kõnd ja kikke sedä ilu ende sissi korjas. Pengi ja puukuju tei valmis puutümeister Marko Pihlak.

Henrik Visnapuu kooli ärä 3. aprillil 1951 New Yorgin ja puhas kavva aastit võõramaa mul-lan, aga 2018. aaste suvel tuudi temä põrm tagasi Eestise ja maeti Talna Mõtsakalmistule oma naise Hilda kõrva. Mälestuspäeval käisive Visnapuu austeje Elme surnuaian ja pannive Visnapuu mälestuses küindle kivi manu, mis om sinna pantu kigile neile, kelle kalm om kaugel või kelle avvakotus jääp leidmäde.

Pai Anne,

Riidaje raamandukogu juhateje ja Visnapuu austeje

Ilves Kristi, toimeteje

Tõrva kirik-kammersaalin luges kirjamiis Jürgen Rooste Visnapuu luulet ja kõnel kirjanigu eluluust. Pildi: Ilmar Kõverik

8 KATESE

MULGI MÄLUMÄNG

AKATUS KELL 19.00
ALLISTE KIHELKOND
14. OKTOOBER 2020 ALLISTE RAHVAMAJA

KARKSI KIHELKOND
11. NOVEMBER 2020 KARKSI-NUIA
KULTUURIKESKUS

TARVASTU KIHELKOND
13. JAANUAR 2021 MUSTLA RAHVAMAJA

ELME KIHELKOND
10. VEEBRUAR 2021 ALA RAHVAMAJA

PAISTU KIHELKOND
10. MÄRTS 2021 PAISTU RAHVAMAJA

EESTI RAHVAKULTUURI KESKUS

Pane oma kuni viieliikmeline punt kirja enne 7.10.2020 aadressi pääl
kai.kannistu@viljandimaa.ee. Uuri täädust telef. 5198 1363 www.kultuurikeskus.karksi.ee

MULGI * KULTUURI * INSTITUUT

EESTI RAHVAKULTUURI KESKUS

Tule, tii tutvust mulgi keele ja kultuurige!

Abja murdering
Kokkusaamise kaits kõrda kuun nelläbelt kell 19 Abja raamatukogun. Õpetep Alli Laande. Edimene kokkusaamine 17. septembrel. Küsi manu tel 523 9232, e-post allilaande@gmail.com.

Tarvastu murdering
Kokkusaamise kaits kõrda kuun kolmabeld kell 15 Mustla pääl Tarvastu raamatukogun. Õpetep Kristi Ilves. Edimene kokkusaamine 23. septembrel. Küsi manu tel 5344 8176, e-post kristi2205@gmail.com.

Tõrva murdering
Kokkusaamise kaits kõrda kuun riideld kell 16 Tõrva raamatukogun. Õpetep Kristi Ilves. Edimene kokkusaamine 18. septembrel. Küsi manu tel 5344 8176, e-post kristi2205@gmail.com.

Mulgi keele ja kultuuri koolitus kooli- ja lasteaiaõpeteijil
Kokkusaamise kõrd kuun kell 14.00–17.30 Mulgimaa eri kanten. Õpeteve Alli Laande ja Kristi Ilves. Edimene kokkusaamine 30. septembrel. Mulgi vallan Kulla leerimajan. Uuri täädust ja anna ende tulekust 28. septembres täädä kristi2205@gmail.com või tel 5344 8176.

Ku keletunni om pääle akanu, võetes uvilisi ildamb kah manu!

Mulgi keele ja kultuuri õpmine om osalistel ilma rahate!
Murderinge ja kuulmeistride koolitemist kamandep Mulgi Kultuuri Instituut, rahage avitep Rahvakultuurikeskuse Mulgimaa perimuskultuuri toetemise abinõu.

www.mulgimaa.ee

Mulgimaal lehvku Mulgimaa lipu!
Majalipu, käsilipu, lavvalipu, autulipu jpm Lipuvabrikust.

Kae perrä
www.lipuvabrik.ee
ja küsi täädust
tel 668 4270 või
info@lipuvabrik.ee.

Nalla kah

Uulitse pääl astup üte mihe manu noorepuulne ilus naesterahvas ja ütelp:

„Andke andes, a mulle paistap, et te olede üte mu latse esä ...”

„Mia?!” röögätep ärä irmu nu miis.

„Rahu-rahu, mia ole kuulmeister,” kostap naesterahvas.

***

Kärbläne kimap mooturratage bensusaama ja küsip: „Ku pallu mass üits tilk bensiini?”

„Ei midägi!”

„Väige ää! Tilgute mulle sis paaki kümme liitert!”

***

Jänes karglep jõe veeren üte jala päält tõise pääle ja õikap tõisel puul olevele karule: „Karu, tule kähku siia!”

Karu akkap ojume. Tuul om vastu, vesi jääkülj ja teräve kivi rääbive valusaste kõtualust. Ku ta viimäte tõisele poole saap, om ta surmani väsunü, sadap sanna-samma maha ja küsip jänesse käest: „Noh, mes ädä om?”

Jänes kostap selle pääle: „Karu, kae ku suure kuremarja sääl tõisel puul om!”

***

Puhh ja Notsu kõnnive mõt-sa müüdä. Puhh süüp pirukat.

Notsu küsip: „Puhh, anna mulle kah pirukat!”

Puhh vastu: „Sii ei ole piruk, sii om sai.”

„Puhh, anna mulle saia!”

„Sii ei ole sai, sii om kuuk.”

„Puhh, anna mulle kuuki!”

„Ah, Notsu, sa esi kah ei tää, mes sa tahat!”

***

Kaits nahkiirt kükiteve kõrvu kuupalaen. Üits ütelp: „Värsket verd tahas.”

Lendäp sis kuupast vällä ja tulep raasikse aa peräst tagasi, verenire suu ümmer.

Tõine nahkiir imestep: „Kust sa verd sait?”

Edimene sis sellätep: „Kas sa näet sääl sedä suurt puud?”

„Näe küll, mes sis?” kostap tõine.

„A mia puud es näe.”

Latsela

Ää ja alb

„Kas sul kasuive täo suure kapsta?”

„Nõnda suure ku kuuse kohe.”

„Küll sii om ää!”

„Mes ta ää om! Kits läits aida, sei kik ärä!”

„No sii om küll alb!”

„Mes ta alb om! Ma lasse kitsi maha, sai ulka liha!”

„Vat sii om ää!”

„Mes ta ää om! Akassi kitsi liha kiitma, tare läits palame!”

„No sii om küll alb!”

„Mes ta iki alb om! Ma ehiti uvve tare!”

„Sii om ää!”

„Mes ta iki ää om! Ehitemise aal satte üits palk naisel pääle!”

„Sii om küll alb!”

„Mes alb ta iki! Ma võtsi uvve naisel!”

„No sii om ju ää!”

„Mes ta ää om! Kirikuõpeteje, sunnik, es pane paari!”

„Sii om alb!”

„Mes alb ta iki! Ma sai kirikuõpeteje käest paatävve raha!”

„Vat sii om ää!”

„Mes ta sis ää om! Ma läits usseaia pääle raha lugeme – tuul viis kik mõtsa.”

„Sii om küll alb!”

„Mes ta alb om! Ma läits mõtsa puid tegeme, löüsi puha kätte!”

Ää ta olli, ääs ta jäi, alb ta olli, alvas jäi!

Eesti rahvajutt

Sääjä sõna õigeste rivvi, sis saat üte vanasõna! Kirjute sii juti pääle!

VIIRI KÄIP MÜÜDÄ ÕIGUS VALSKUS MÜÜDÄ AIA TIID.

Ruute sissi om ärä paetet 10 mulgikiilset söögitaime, midä sügüse koduaiast või mõtsast ek suu päält löüdä võip.

KAAL (kaalikas), **PIIT** (peet), **PURGANT** (porgand), **UBIN** (õun), **KUREMARI** (jõhvikas), **KARDUL** (kartul), **PALUK** (pohl), **JOOVIK** (sinikas), **LUUM** (ploom), **RIIK** (kreek).

Otsi vällä! Loe edes- ja tagaspidi, ülevest alla, alt üles ja viltu kah!

G	Ä	M	Õ	P	K	M	N	J	D
O	H	E	A	I	L	A	A	K	R
K	U	L	J	U	M	T	Õ	R	I
I	U	Ü	D	B	H	J	I	T	I
K	V	R	M	I	S	Õ	L	I	K
M	A	N	E	N	R	B	M	O	P
K	L	J	V	M	E	D	P	Ä	G
B	U	Õ	Ö	G	A	U	D	M	B
A	U	T	N	A	G	R	U	P	M
D	M	B	J	O	O	V	I	K	V

ÜITSAINUS MULGIMAA

Mulgi Kultuuri Instituudi välläanne
Sügis 2020 (nr 50)
www.mulgimaa.ee

Mulgikiilne aaleht Üitsainus Mulgimaa ilmup septembrekuust 2020 kigi kolme Mulgimaa valla lehte vahel.

Leht ilmup egä kuu ja om nellälehekülleline. Villändi ja Tõrva vallan lääp leht egässe postkasti, Mulgi valla leht tulep uvilisel kodu telli.

Kes ei elä Mulgimaal, a tahas mulgikiilset lehte saia, saap Mulgi Sõna (Mulgi valla leht) või Viljandi Valla Teatajat (Villändi valla leht) postkonturist telli. Viljandi Valla Teatajat saap telli kah veebilehe päält www.omniva.ee, Tõrva Teatajat prilla viil telli ei saa.

Kik vallalehe ütten mulgikiilse vahelehege om üleven kah valdu kodulehte pääl ja Üitsainus Mulgimaa kah veebilehe pääl www.mulgimaa.ee.

Mulgi Kultuuri Instituudi välläanne Üitsainus Mulgimaa
Aalehe välläandmist toeteve Eesti Ravakultuuri Keskuse Mulgimaa perimuskultuuri toetemise abinõu, Tõrva, Mulgi ja Viljandi vald.

Toimetus:

e-post: mki@mulgimaa.ee

post: Mulgi Kultuuri Instituut, Leerimaja,

Kulla küla, Mulgi vald, 69509 Viljandimaa

toimendei: Kristi Ilves, tel 5344 8176

Toimendusel om voli kirjatükke parande ja lühembes tetä.